

**OŚWIADCZENIE O STANIE KONTROLI ZARZĄDCZEJ
MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
ZA ROK 2019**

Dział I

Jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej, tj. działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy, a w szczególności dla zapewnienia:

- zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi,
- skuteczności i efektywności działania,
- wiarygodności sprawozdań,
- ochrony zasobów,
- przestrzegania i promowania zasad etycznego postępowania,
- efektywności i skuteczności przepływu informacji,
- zarządzania ryzykiem,

oświadczam, że w kierowanym przeze mnie dziale administracji rządowej:

SZKOLNICTWO WYŻSZE I NAUKA

~~Część A~~

~~w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część B

X w ograniczonym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej wraz z planowanymi działaniami, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej, zostały opisane w dziale II oświadczenia.

~~Część C~~

~~nie funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.~~

Część D

Niniejsze oświadczenie opiera się na mojej ocenie i informacjach dostępnych w czasie sporządzania niniejszego oświadczenia, pochodzących z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych,
- procesu zarządzania ryzykiem,
- audytu wewnętrznego,
- kontroli zewnętrznych.

Innych źródeł informacji:

- oświadczeń o stanie kontroli zarządczej za rok 2019, złożonych przez członków Kierownictwa Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW) oraz kierowników jednostek w dziale,
- sprawozdań komórek organizacyjnych MNiSW z wykonania planu działalności Ministra za rok 2019.

Jednocześnie oświadczam, że nie są mi znane inne fakty lub okoliczności, które mogłyby wpłynąć na treść niniejszego oświadczenia.

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Wojciech Murdzek

/- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Warszawa, 28 kwietnia 2020 r.

Dział II

1. Zastrzeżenia dotyczące funkcjonowania kontroli zarządczej w roku ubiegłym.

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) nieosiągnięcie w całości 8 z 25 mierników określających stopień realizacji celów i zadań ujętych w Planie działalności Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na 2019 r.;
- 2) niewystarczający poziom świadomości pracowników w zakresie bezpieczeństwa informacji;
- 3) niepełny przepływ informacji pomiędzy komórkami organizacyjnymi MNiSW.

W jednostkach w dziale szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (NCBR):
 - a) niedobór wykwalifikowanego personelu i wzmożona rotacja pracowników spowodowane m.in. niewystarczającą liczbą etatów oraz nierynkową ofertą wynagrodzenia,
 - b) brak kompletnego systemu teleinformatycznego wspomagającego bieżącą realizację zadań oraz ich monitoring i kontrolę,
 - c) niewystarczający stopień prowadzenia działań w zakresie planowania i monitoringu strategicznego w obszarze zarządzania programami i konkursami,
 - d) potrzeba pogłębienia wiedzy pracowników w zakresie zasad ochrony danych osobowych i aktualizacji dokumentacji wewnętrznej w tym zakresie;
- 2) w Centrum Łukasiewicz nie opracowano wszystkich procedur wewnętrznych w zakresie zgodności działalności z przepisami prawa oraz już obowiązującymi procedurami wewnętrznymi, przyczyną jest krótki okres działalności Centrum Łukasiewicz;
- 3) w oświadczeniach o stanie kontroli zarządczej w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) oraz w Narodowym Centrum Nauki (NCN) za 2019 r. stwierdzono, że w tych jednostkach w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza;
- 4) zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez rektorów uczelni publicznych w 69% uczelni w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

2. Planowane działania, które zostaną podjęte w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) przeprowadzenie dodatkowego monitoringu ryzyk powiązanych z realizacją celów i zadań, wynikających z Planu działalności Ministra na 2020 r.;
- 2) przeprowadzenie w ramach procesu przygotowywania planu działalności Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rok 2021 pogłębionej analizy zaproponowanych wartości docelowych mierników, pod kątem ich adekwatności, realności i osiągalności;
- 3) podniesienie poziomu świadomości pracowników MNiSW w zakresie zasad bezpieczeństwa informacji, w tym ochrony danych osobowych, z wykorzystaniem szkoleń prowadzonych przez ekspertów wewnętrznych oraz w formule e-learningu;
- 4) doskonalenie narzędzi komunikacji wewnętrznej w MNiSW.

W jednostkach w dziale szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w NCBR:
 - a) ustalenie jednolitych wymagań na określonych stanowiskach pracy w całej organizacji (opracowanie opisów stanowisk pracy) oraz kontynuacja zmian mających na celu urynkowanie wynagrodzeń pracowników NCBR,
 - b) kontynuacja prac rozwojowych modułów Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) i narzędzia Infoexpert oraz wzmocnienie współpracy komórek organizacyjnych w zakresie cyfryzacji i obsługi zadań NCBR przy wykorzystaniu systemów informatycznych,
 - c) wdrożenie planowania strategicznego i monitoringu realizacji programów i konkursów finansowanych ze środków krajowych. Wdrożenie procesu oraz modelu skutecznej wymiany informacji z udziałem wielu komórek organizacyjnych NCBR w ramach przygotowania konkursów/programów oraz strategicznych dokumentów,
 - d) wdrożenie zaleceń wynikających z monitorowania przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, obejmujące m. in. aktualizację dokumentacji wewnętrznej oraz przeprowadzenie dodatkowych szkoleń w tym zakresie;
- 2) w Centrum Łukasiewicz:
 - a) opracowanie i wdrożenie zarządzeń w zakresie: organizacji Systemu Stałych Dyżurów Sieci, kontroli zarządczej, zarządzania ryzykiem oraz obsługi i koordynacji kontroli zewnętrznych,
 - b) opracowanie i wdrożenie JRWA, instrukcji obiegu dokumentów oraz instrukcji archiwalnej.

W oświadczeniach o stanie kontroli zarządczej w NAWA i NCN w 2019 r., w związku z brakiem zastrzeżeń dotyczących funkcjonowania kontroli zarządczej w ww. jednostkach, nie zaplanowano działań w celu poprawy jej funkcjonowania.

Dział III

Działania, które zostały podjęte w ubiegłym roku w celu poprawy funkcjonowania kontroli zarządczej.

1. Działania, które zostały zaplanowane na rok, którego dotyczy oświadczenie:

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) po III kwartale 2019 r. przeprowadzono dodatkowy monitoring ryzyk związanych z realizacją celów i zadań, ujętych w Planie działalności Ministra na 2019 r.;
- 2) przeprowadzono monitoring obciążenia pracą na poszczególnych stanowiskach w celu ewentualnego przesunięcia pracowników do realizacji dodatkowych zadań, związanych z reformą systemu szkolnictwa wyższego i nauki (w komórkach organizacyjnych MNiSW, w których zidentyfikowano taką potrzebę);
- 3) kontynuowano działania informacyjne i szkoleniowe wobec pracowników MNiSW dot. procesów kontroli zarządczej, w tym:
 - a) na bieżąco przekazywano informacje o procedowanych etapach kontroli zarządczej w MNiSW osobom w nie zaangażowanym,
 - b) na stronie intranetowej MNiSW publikowano dokumenty i materiały z zakresu kontroli zarządczej do wiadomości wszystkich pracowników MNiSW,
 - c) nowo zatrudnieni pracownicy otrzymują materiał informacyjny z zakresu kontroli zarządczej opracowany na potrzeby wewnętrzne MNiSW.

Wyniki ankiet samooceny kontroli zarządczej wykazały znaczny przyrost wiedzy pracowników w zakresie kontroli zarządczej oraz zwiększenie zaangażowania w jej

procesy;

- 4) w ramach wspomaganie komunikacji wewnętrznej:
 - a) rozbudowano wewnętrzny System Analizy Danych (SAD) wykorzystywany m.in. do publikowania danych z zakresu kontroli zarządczej oraz prowadzenia ewidencji i rejestrów związanych ze stosowaniem przepisów o ochronie danych osobowych, zwiększając jego przejrzystość i przystępność użytkownika, oraz stronę intranetową MNiSW,
 - b) przeprowadzono warsztat z projektowania ankiet elektronicznych,
 - c) kontynuowano rozsyłanie wewnętrznego biuletynu informacyjnego dla pracowników MNiSW, z informacjami nt. bieżącej działalności MNiSW, planowanych inicjatyw oraz wewnętrznych usprawnień organizacyjnych;
- 5) w ramach dalszej realizacji zaleceń audytowych dotyczących Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji (SZBI), zmierzającej do optymalizacji bezpieczeństwa informacji MNiSW:
 - a) opracowano projekt polityki tematycznej SZBI pn. *"Kontrola dostępu i zarządzanie aktywami"* oraz powiązanych z nią dokumentów SZBI. Polityka została zatwierdzona przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w dniu 27 lutego 2020 r.,
 - b) opracowano nowe szablony dokumentów związanych z polityką tematyczną SZBI pn. *„Zarządzenie incydentami”*, dotyczących naruszeń ochrony danych osobowych,
 - c) stworzono i wdrożono standard zabezpieczeń telepracy i pracy zdalnej,
 - d) wprowadzono opcję szyfrowanego wydruku na ogólnodostępnych drukarkach korytarzowych.

Wg stanu na 31 grudnia 2019 r., zgodnie z wynikami przeprowadzonego audytu SZBI, poziom zgodności SZBI MNiSW z normą ISO 27001 wyniósł 92%.

W jednostkach w dziale szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w NAWA:
 - a) kontynuowano współpracę z Ośrodkiem Przetwarzania Informacji – Państwowym Instytutem Badawczym w celu usprawnienia systemu teleinformatycznego do obsługi wniosków,
 - b) przygotowano spójny i jednolity proces oceny pracowników (przy udziale pracowników wszystkich szczebli, pionów i zespołów, którzy wspólnie wypracowali kryteria ocen oraz przebieg procesu oceny),
 - c) kontynuowano działania w celu usprawnienia komunikacji pomiędzy poszczególnymi komórkami organizacyjnymi, w tym odbyto szereg spotkań dyrekcji z kierownikami,
 - d) wdrożono cykliczną kwartalną ocenę ryzyk oraz przeszkolono kadrę kierowniczą NAWA w zakresie identyfikacji i analizy ryzyka;
- 2) w NCN podjęto działania zarządcze mające na celu optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów kadrowych, w tym podnoszono kwalifikacje zawodowe kadry kierowniczej w zakresie wykorzystania koncepcji Lean Management;
- 3) w NCBR:
 - a) wdrożono politykę szkoleniową i rozwoju. Ponadto Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydał rozporządzenie z dnia 18 grudnia 2019 r. *w sprawie szczegółowych kryteriów wynagradzania pracowników Biura Narodowego Centrum Badań i Rozwoju* (Dz.U. z 2019 r. poz. 2454),
 - b) w celu optymalizacji procesu wdrażania środków unijnych kontynuowano korzystanie ze wsparcia NCBR+ sp. z o. o. przy realizacji statutowych zadań NCBR,

- c) wdrożono zmiany Regulaminu organizacyjnego Biura Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz struktury organizacyjnej NCBR, w celu optymalizacji realizacji zadań. Uzupełniono lub zaktualizowano wybrane procedury,
- d) kontynuowano prace rozwojowe modułów Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI) i narzędzia Infoekspert. Prowadzono testy przedwdrożeniowe oraz wprowadzano bieżące korekty w modułach wspierających obsługę zadań NCBR. Opracowano narzędzia teleinformatyczne wzmacniające efektywną kontrolę zadań realizowanych przez NCBR.

2. Pozostałe działania:

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- 1) podjęto działania służące zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania urzędu w związku z połączeniem części budżetowych 28 - Nauka i 38 - Szkolnictwo wyższe w jedną część 28 - Szkolnictwo wyższe i nauka;
- 2) w celu szybkiego wdrożenia do organizacji nowo przyjętych pracowników oraz osób powracających po długich nieobecnościach uruchomiono w 2019 r. szkolenie adaptacyjne. W ramach ww. szkolenia omawiane są zagadnienia dotyczące celów i podstaw prawnych działania urzędu, zasad etyki korpusu służby cywilnej, bezpieczeństwa informacji, w tym ochrony danych osobowych, zamówień publicznych, obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych oraz uprawnień i obowiązków pracowniczych członka korpusu służby cywilnej;
- 3) mając na uwadze zapewnienie optymalnego poziomu bezpieczeństwa informacji:
 - a) zarządzeniem Dyrektora Generalnego nr BDG.ZOC.0213.3.2019 z dnia 24 czerwca 2019 r. powołano Zespół do spraw stosowania przepisów dotyczących ochrony danych osobowych,
 - b) przeprowadzono działania informacyjne i szkolenia wewnętrzne dotyczące zasad bezpieczeństwa informacji w MNiSW oraz monitorowano przestrzeganie tych zasad przez pracowników.

W jednostkach w dziale szkolnictwo wyższe i nauka:

- 1) w NCBR:
 - a) przeprowadzono konkurs dla pracowników mający na celu zebranie, analizę i wdrożenie pomysłów pracowników dotyczących usprawnienia realizacji zadań i procesów NCBR,
 - b) rozpoczęto działania mające na celu wzmocnienie ochrony danych osobowych, wsparto obszar ochrony danych osobowych poprzez zatrudnienie dedykowanego pracownika, w tym stworzono wyspecjalizowaną komórkę wsparcia formalnoprawnego w tym obszarze,
 - c) rozpoczęto prace nad przygotowaniem propozycji zmian przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o *Narodowym Centrum Badań i Rozwoju* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1770, z późn. zm.) mających na celu zapewnienie NCBR lepszych narzędzi i procedur umożliwiających jak najpełniejsze osiągnięcie stawianych przed nim zadań, przy zapewnieniu efektywniejszego wykorzystania posiadanych zasobów;
- 2) w Centrum Łukasiewicz:
 - a) opracowano i przedłożono do zatwierdzenia przez Radę Sieci Badawczej Łukasiewicz roczne Plany Działalności Sieci Badawczej Łukasiewicz i Centrum Łukasiewicz,
 - b) wdrożono szereg regulacji wewnętrznych zapewniających sprawne i efektywne funkcjonowanie, m. in. regulacji z obszaru organizacji i kadr, bezpieczeństwa danych osobowych oraz zamówień publicznych.